

การศึกษาความรู้ทางการเงินและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

Research study A study of financial literacy and factors affecting the behavior of saving for retirement in adults of high school students in Phetchabun Province

พิมพ์พร เกษดี¹

Pimporn Kesdee¹

Received: 5 September 2023

Revised: 22 November 2023

Accepted: 10 December 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ และเพื่อศึกษารูปแบบการออมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษานักเรียนมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ ได้แก่ เงินสด ระดับความคิดเห็นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม $\bar{X}=3.40$ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์พบว่าความรู้ทางการเงินมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ และรูปแบบการออมแบบพันธบัตรรัฐบาลกับเงินสดมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมการออมและวางแผนการเงินในยามเกษียณสำหรับนักเรียนและกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มต่างๆ ควรส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ปลูกฝังให้เยาวชนมีความตระหนักเพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ดีต่อตนเอง อีกทั้งยังส่งผลต่อความมั่นคงในระดับประเทศต่อไป

คำสำคัญ: ความรู้ทางการเงิน, พฤติกรรมการออม, วัยเกษียณ

¹ อาจารย์ประจำ, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹ Lecturer, Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University. E-mail: pimpornkes@pcru.ac.th

Abstract

This study aims to examine the financial literacy of high school students in Phetchabun Province, explore the factors and saving patterns influencing retirement saving behavior in adulthood, and identify the most influential saving methods. The research employed a survey design with a quota sample of 400 participants. A questionnaire was used as the research instrument, and data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis. The results indicated that students had a moderate level of financial literacy, with cash being the primary saving method. The mean score for opinions affecting saving behavior was $\bar{X}=3.40$, also reflecting a moderate level. The independent t-test revealed that gender significantly influenced retirement saving behavior. The analysis also found that financial literacy had an effect on students' saving behavior and that saving through government bonds and cash also influenced their saving behavior. It is recommended that financial education should be promoted among students and adolescents to instill financial discipline, which can contribute to national financial stability.

Keywords: Financial literacy, Saving behavior, Retirement age

บทนำ

ในยุคปัจจุบันการให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในด้านทักษะพื้นฐานในการใช้ชีวิต (Foundational Literacy) โดยการจัดการการเงิน (Financial Literacy) ถือเป็นทักษะการใช้ความรู้ทางด้านการเงิน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่กำลังก้าวสู่การเป็นวัยผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่เริ่ม (Emerging adulthood) เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงพัฒนาการตั้งแต่วัยรุ่นตอนปลายจนถึงช่วงอายุประมาณ 20 ปีตอนปลาย โดยเฉพาะช่วง 18-25 ปี (คณะจิตวิทยา, 2566)

ดังนั้น การวางแผนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บริหารจัดการเงินได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย มีเงินไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน มีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผลหรือลงทุน ทำให้มีอนาคตที่มั่นคง มีเงินไว้ใช้ในยามเกษียณ และไม่ว่าจะมีอายุ

เท่าไรหรือทำอาชีพอะไรก็ต้องวางแผนทางการเงิน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) การวางแผนทางการเงินจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเงินที่ดี หลังจากสถานการณ์วิกฤตโควิด 19 การวางแผนทางการเงินถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในช่วงฉุกเฉิน จากเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าทุกช่วงวัยของชีวิตจำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเงินเพราะเงินมีความสำคัญและจำเป็นต้องดำรงชีวิต ในวัยเด็กเป็นวัยเริ่มต้นที่ต้องบ่มเพาะให้รู้จักคุณค่าของเงิน การวางแผนใช้จ่ายและการเก็บออม เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้เงินเป็นในอนาคต วัตถุประสงค์ของการออม แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การออมเพื่อการฉุกเฉิน การออมเพื่อวัยเกษียณ การออมเพื่อการลงทุน และการออมเพื่อใช้ในสิ่งที่ต้องการ ส่วนรูปแบบการวางแผนเพื่อการออมมีหลากหลายรูปแบบที่ออกโดยสถาบันการเงิน เช่น บัญชีฝากออมทรัพย์ บัญชีฝากประจำ เป็นต้น (ธนาคาร

แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) ใครหลายคนจึงคิดว่าการวางแผนเกษียณเป็นเรื่องของคนสูงอายุ ทั่วไปก็เลยเกษียณแล้วค่อยคิดกันอีกที แต่ปัจจุบันมีเหตุผลมากมายที่ทำให้ต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวางแผนเกษียณกันอย่างจริงจัง ซึ่งข้อมูลจากสถิติบอกว่าประชากรในปัจจุบันมีอายุยืนยาวขึ้น อัตราการเกิดลดลง นั้นแปลว่าผู้สูงอายุต้องดูแลตนเองมากขึ้น อีกทั้งสวัสดิการพื้นฐานของรัฐก็ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ทำให้ผู้สูงอายุร้อยละ 38.4 ยังคงต้องทำงานหาเงิน การวางแผนการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวางแผนเกษียณ เพราะฉะนั้นหนึ่งในเป้าหมายการเงินที่มีความสำคัญสำหรับทุกคน คือเป้าหมายเกษียณ ดังนั้นการออมเงินเพื่อเกษียณถือเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ช่วยให้การใช้ชีวิตในช่วงวัยเกษียณมีความราบรื่นสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่ต่างกับกับก่อนเกษียณมากนัก ในบางครั้งต้องสะดุดในยามที่มีความจำเป็นต้องการใช้เงินเพื่อแก้ปัญหาอย่างด้านสุขภาพที่ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นความรู้ทักษะทางการเงินและการออมในวัยนักเรียนเป็นเรื่องไม่เร่งด่วนแต่มีความสำคัญต่อเป้าหมายชีวิตในอนาคตของตนเองและความมั่นคงของประเทศชาติ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) การสร้างวินัยการออมในวัยเด็กเพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ดีในอนาคต มีประโยชน์ของการออมสามารถจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้ ช่วยสร้างนิสัยและวินัยในการออมเงิน ช่วยวางแผนค่าใช้จ่ายและการเงินในอนาคต และรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมจากการบันทึกรายรับ รายจ่าย (ธนาคารออมสิน, 2563)

ดังนั้น การศึกษาความรู้ทางการเงินและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ทางการเงิน ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมในอนาคต ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะได้เห็นเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่ติดกับดักทางปัญหาทางการเงิน และสร้างนิสัยทางการเงินที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์
4. เพื่อศึกษารูปแบบการออมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) แบ่งกลุ่มประชากร ได้แก่ จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย 39 โรงเรียน จำนวน 13,370 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์, 2565) และกำหนดจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นชั้นในการสุ่มเพื่อทำการสุ่มเชิงโควตา (Quota Sampling) อย่าง

มีสัดส่วนต่อไป ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 3 ท่านและผ่านการรับรองจริยธรรมในมนุษย์แล้ว ได้นำไปทดสอบความเชื่อมั่น กับประชากรที่มีคุณลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค โดยพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.815 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว ไปเก็บกับประชากรโดยการสอบถามก่อนว่าเคยออมเงินหรือไม่ ถ้าใช่จึงเป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองผู้สอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นการศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนที่ 5 รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ คือ

5 หมายถึงระดับการเห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึงระดับการเห็นด้วยมาก

3 หมายถึงระดับการเห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึงระดับการเห็นด้วยน้อย

1 หมายถึงระดับการเห็นด้วยน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) และการแปลงผลค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

4.21-5.00 หมายถึงมากที่สุด

3.41-4.20 หมายถึงมาก

2.61-3.40 หมายถึงปานกลาง

1.81-2.60 หมายถึงน้อย

1.00-1.80 หมายถึงน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ในการทดสอบแตกต่างระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้หลัก T-test, F-test

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เป็นการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานของการศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ ระดับชั้นการศึกษา ความรู้ทางการเงินที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. รูปแบบการออมส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษา

การศึกษาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นการศึกษา และความรู้ทางการเงิน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 เป็นเพศชาย 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 รองลงมาก็คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ และมีความรู้ทักษะทางการเงินอยู่ในระดับคะแนนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาก็คือระดับคะแนนสูง คิดเป็นร้อยละ 38.5 และระดับคะแนนต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่มิมีแหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกบริการทางการเงิน ได้แก่ แอปพลิเคชันของธนาคารต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 54.75 รองลงมาก็คือพ่อแม่ ญาติๆ ผู้ปกครองทางบ้าน คิดเป็นร้อยละ 49.75 และรู้จักรูปแบบการออมมากที่สุด ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 93.25 รองลงมาได้แก่ เงินฝากประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.25 ทองคำ คิดเป็นร้อยละ 34.75

รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ รูปแบบเงินสด คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาได้แก่การฝากธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 60.5 รูปแบบสลากดิจิทัล /สลากออมสิน คิดเป็นร้อยละ 19.25 ทองคำ คิดเป็นร้อยละ 18.5 กรมธรรม์ประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 17.0

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม ($\bar{X}=3.40$) แสดงว่ามีอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ก่อนที่ท่านจะเลือกซื้อของบางอย่าง ท่านได้คิดไตร่ตรองถี่ถ้วนว่ามีเงินเพียงพอที่จะจ่ายเป็นประเด็นหลัก ($\bar{X}=4.21$) รองลงมาก็คือประเด็นเมื่อท่านอยากได้ของที่มีราคาสูง ท่านจะวางแผนการใช้จ่ายและเก็บเงินจนครบจึงค่อยตัดสินใจซื้อ ($\bar{X}=4.07$) ประเด็นก่อนที่ท่านจะเลือกซื้อของบางอย่าง ท่านได้คิดไตร่ตรองถี่ถ้วนว่ามีความจำเป็น ($\bar{X}=3.78$) ประเด็นท่านตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาว และพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\bar{X}=3.54$) ประเด็นท่านชำระเงินในค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงเวลา เช่นค่าเรียนพิเศษ ค่าโทรศัพท์ ($\bar{X}=3.47$) ประเด็นเมื่อท่านประสบปัญหาเงินไม่พอใช้ ท่านจะขอจากผู้ปกครองของท่าน มี ($\bar{X}=3.38$) ประเด็นท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=3.24$) ประเด็นท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็น ($\bar{X}=3.23$) ความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต ($\bar{X}=3.24$) ประเด็นท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็น ($\bar{X}=3.23$) ประเด็นท่านคิดถึงเรื่องค่าใช้จ่ายในวันนี้ วันพรุ่งนี้เอาไว้คิดทีหลัง ($\bar{X}=2.91$) ประเด็นเมื่อท่านอยากได้มือถือเครื่องใหม่ ท่านจะทำงานพิเศษเพื่อหารายได้เพิ่ม ($\bar{X}=2.91$) ประเด็นน้อยที่สุดคือประเด็นท่านเก็บเงินออมหยอดใส่กระปุกออมสินเป็นประจำทุกวัน ($\bar{X}=2.68$)

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อความถาม	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก่อนที่จะเลือกซื้อของบางอย่าง ท่านได้คิดไตร่ตรองถี่ถ้วนว่ามีความจำเป็น	3.78 0.88	มาก
ก่อนที่จะเลือกซื้อของบางอย่าง ท่านได้คิดไตร่ตรองถี่ถ้วนว่ามีเงินเพียงพอที่จะจ่าย	4.21 0.88	มากที่สุด
ท่านคิดว่าการทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็น	3.23 1.18	ปานกลาง
เมื่อท่านอยากได้ของที่มีราคาสูง ท่านจะวางแผนการใช้จ่ายและเก็บเงินจนครบ จึงค่อยตัดสินใจซื้อ	4.07 0.88	มาก
ท่านเก็บเงินออมหยอดใส่กระปุกออมสินเป็นประจำทุกๆ วัน	2.68 1.14	ปานกลาง
เมื่อท่านประสบปัญหาเงินไม่พอใช้ ท่านจะขอจากผู้ปกครองของท่าน	3.38 1.20	ปานกลาง
เมื่อท่านอยากได้มือถือเครื่องใหม่ ท่านจะทำงานพิเศษเพื่อหารายได้เพิ่ม	2.91 1.33	น้อย
ท่านชำระเงินในค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงเวลาเช่นค่าเรียนพิเศษ ค่าโทรศัพท์	3.47 1.08	มาก
ท่านคิดถึงเรื่องค่าใช้จ่ายในวันนี้ วันพรุ่งนี้เอาไว้คิดทีหลัง	2.91 1.05	น้อย
ท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต	3.24 1.13	ปานกลาง
ท่านตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาว และพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	3.54 1.02	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม	3.40 1.07	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระหว่างความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางการเงินทั้ง 3 ระดับ พบว่า ความรู้ทางการเงิน ระดับต่ำ ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกับนักเรียนที่มีความรู้ระดับกลาง และระดับสูง

การทดสอบสมมติฐานที่ 1

H_0 : ค่าเฉลี่ยความรู้ทางการเงินของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าเฉลี่ยความรู้ทางการเงินแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความรู้ทางการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม

พฤติกรรมการออม	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ความรู้ทางการเงิน ระดับต่ำ	ความรู้ทางการเงิน ระดับกลาง	ความรู้ทางการเงิน ระดับสูง
ความรู้ทางการเงิน ระดับต่ำ	3.04		-356 ** (.001)	-425 *** (.000)
ความรู้ทางการเงิน ระดับกลาง	3.40			-.071 (.380)
ความรู้ทางการเงิน ระดับสูง	3.47			

* P -Value < .05 ** P -Value < .01 *** P -Value < .001

ตารางที่ 3 ค่าสถิติ $F=5.007$ และ P -Value=.02 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ มีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ระดับชั้นการศึกษา ทักษะความรู้ทางการเงิน กับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ความรู้ทางการเงินขึ้นกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และค่า b_2 เป็นบวก หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทักษะความรู้ทางการเงินมากจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ มากด้วย

พฤติกรรมการออม = $2.992 + 0.147$ (ความรู้ทางการเงิน)

จากสมการสามารถอธิบายได้ว่า เพศ ระดับชั้นการศึกษา ทักษะความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2.992 คะแนน เมื่อแปรอิสระอื่นคงที่และอยู่ในรูปสมการ จะเห็นได้ว่าความรู้ทางการเงิน ส่งผลมากที่สุด อธิบายได้ว่าคะแนนความมีอิทธิพลจะเพิ่มขึ้น 0.147 (เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่) นั่นคือ ความรู้ทางการเงิน มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานที่ 2 คือ

H_0 : เพศ ระดับชั้นการศึกษา ความรู้ทางการเงิน ไม่ขึ้นกับพฤติกรรมการออม

H_1 : เพศ ระดับชั้นการศึกษา ความรู้ทางการเงิน ขึ้นกับพฤติกรรมการออม อย่างน้อย 1 ปัจจัย

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	b	Beta	t	P -Value
Constant	2.992		22.452	.000
เพศ	.045	.042	.851	.395
ระดับชั้นการศึกษา	.012	.017	.337	.736
ความรู้ทางการเงิน	.147	.184	3.728	.000***

R Square=.037 Adjusted R Square=.029 F=5.007 P -Value=.002*

* P -Value < .05 ** P -Value < .01 *** P -Value < .001

ตารางที่ 4 ค่าสถิติ $F=4.785$ และ P -Value=.00 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ มีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ การตรวจสอบความสัมพันธ์รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า รูปแบบการออมแบบเงินสด และรูปแบบการออมด้วยการซื้อพันธบัตรรัฐบาล ขึ้นกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ระดับนัยสำคัญ .009 และค่า

b2 เป็นบวก หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเลือกรูปแบบการออมแบบเงินสดและการซื้อพันธบัตรรัฐบาลจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่มากด้วย

พฤติกรรมการออม = $3.205 + 0.136$ (รูปแบบการออมแบบเงินสด) + 0.250 (รูปแบบการออมแบบพันธบัตรรัฐบาล)

จากสมการสามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3.205 คะแนน เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่และอยู่ในรูปสมการ และรูปแบบการออมแบบพันธบัตรรัฐบาลส่งผลมากที่สุด อธิบายได้ว่าคะแนนความมีอิทธิพลจะเพิ่มขึ้น 0.250 (เมื่อ

ตัวแปรอิสระอื่นคงที่) นั่นคือ รูปแบบการออมแบบพันธบัตรรัฐบาลมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ รองลงมาคือรูปแบบการออมแบบเงินสด อธิบายได้ว่าคะแนนความมีอิทธิพลเพิ่มขึ้น 0.136 (เมื่อตัวแปรอิสระอื่นคงที่) นั่นคือ รูปแบบการออมแบบเงินสดมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานที่ 3 คือ

H_0 : รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ขึ้นกับพฤติกรรมการออม

H_1 : รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นกับพฤติกรรมการออม อย่างน้อย 1 ปัจจัย

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	b	Beta	t	P -Value
Constant	3.205		62.599	.000***
เงินสด	.136	.132	2.636	.009**
ฝากธนาคาร	.094	.092	1.894	.059*
สลากดิจิทัลของธนาคารออมสิน	.132	.106	1.607	.109
พันธบัตรรัฐบาล	.250	.180	2.644	.009**
กรมธรรม์ประกันชีวิต	-.125	-.094	-1.625	.105
ทองคำ	-.158	-.123	-1.871	.062
อสังหาริมทรัพย์	.156	.120	1.772	.077
จัดพอร์ตหุ้น	-.013	-.009	-.130	.897
กองทุนรวม	-.131	-.083	-1.166	.244
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	.171	.112	1.398	.163
กองทุนรวมระยะยาว (LTF)	.061	.041	.519	.604

R Square=.119 Adjusted R Square=.094 F=4.785 P -Value=.000***

* P -Value < .05 ** P -Value < .01 *** P -Value < .001

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับคะแนนปานกลาง แหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกบริการทางการเงิน ได้แก่ แอปพลิเคชันของธนาคารต่างๆ รู้จักรูปแบบการออมมากที่สุด ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ รูปแบบเงินสด สอดคล้องกับ นิชากรชัยศิริ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา

พบว่าพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการออมเงินโดยฝากธนาคารอยู่ในระดับมากที่สุด การออมเงินโดยถือเป็นเงินสดอยู่ในระดับมาก ระดับความคิดเห็นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ $\bar{X}=3.40$ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ T test independent พบว่าเพศมีผลต่อรูปแบบการออมเป็นเงินสด พันธบัตรรัฐบาล ทองคำกรมธรรม์ประกันชีวิต อสังหาริมทรัพย์ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สอดคล้องกับปิยรัตน์ กฤษณามระ และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาดี และรายได้ระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีวัตถุประสงค์หลักของการออมคือ เพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณอายุ รูปแบบการออมที่เลือกคือ การฝากเงินกับธนาคาร ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต และซื้ออสังหาริมทรัพย์มากกว่าการลงทุนซื้อตราสารการเงินในตลาดทุน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่าความรู้ทางการเงินระดับ

ต่ำ ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกับนักเรียนที่มีความรู้ระดับกลาง และระดับสูง ส่วนผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการศึกษาความรู้ทางการเงินและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าความรู้ทางการเงินมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับศิวกรฤณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออม ของคน Gen Y. พบว่าวัตถุประสงค์การออมสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของคน Gen Y พบว่า พฤติกรรมการเงิน ความรู้ทางการเงิน ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการวางแผนเกษียณอายุ และทัศนคติทางการเงิน มีผลต่อระดับการออมของคน Gen Y อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ และรูปแบบการออมแบบพันธบัตรรัฐบาลกับเงินสดมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับอนงค์นุช เทียนทองและ ภัฏญารัตน์ วงษ์ชมภู (2554) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและ ข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี. กลุ่มตัวอย่าง เลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงินซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบฝากออมทรัพย์ และฝากแบบสหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการศึกษาความรู้ทางการเงินและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในวัยผู้ใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับคะแนนปานกลาง

ส่วนใหญ่รู้จักรูปแบบการออมมากที่สุด ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ รองลงมาคือเงินฝากประจำ และนักเรียนยังมีพฤติกรรมเก็บออมเงินอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีพฤติกรรมทางด้านทัศนคติการวางแผนการเงินส่วนบุคคลอยู่ในระดับน้อยสืบเนื่องจากนักเรียนคิดถึงเรื่องค่าใช้จ่ายในปัจจุบันสำคัญกว่าในอนาคต ดังนั้นจากงานวิจัยสามารถให้ทางโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริม

ให้นักเรียนและเยาวชนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของเงินออม รูปแบบการออมและการลงทุนทางการเงินที่หลากหลาย และการวางแผนทางการเงินเพื่อสร้างอุปนิสัยและวินัยทางการเงินที่ดี เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดีในอนาคต สามารถช่วยประเทศชาติทางอ้อมในการสะสมเงินออมของชาติได้

เอกสารอ้างอิง

- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566, 14 กันยายน). ผู้ใหญ่วัยเริ่ม คำศัพท์จิตวิทยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/emerging-adulthood>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). 4 Steps วางแผนการเงินฉบับนักศึกษา. <https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/university-student>
- ธนาคารออมสิน. (2563, 27 สิงหาคม). ปลุกฝังการออมเงินตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ดีในอนาคต. https://oomtang.gsb.or.th/kms/kms_view/197
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). การวางแผนการเงิน. https://www.bot.or.th/th/satang-story/fin-d-we-can-do/toolkits_secondaryschool.html
- ณิชากร ชัยศิริ, เจษฎา นกน้อย, & วาสนา สุวรรณจิตร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(3), 129-136.
- ปิยรัตน์ กฤษณามระ, พิชราวัลย์ ชัยปาณี, เมธินี วณิกกุล, รัฐชัย ศีลาเจริญ, & นาถฤดี ศุภกิจจารักษ์. (2554). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 33(129), 93-120.
- ศิวัช กรุณาเพ็ญ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y [บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. (2565, 10 มิถุนายน). ข้อมูลจำนวนนักเรียน. <https://web2564.sec40.go.th>
- อนงค์นุช เทียนทอง, & ภัฏญารัตน์ วงษ์ชมภู. (2554). พฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิจัย มข, 10(2), 236-247.